

Examenul de bacalaureat național 2018

Proba E - b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Varianta 6

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A cím keltette elvárások

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (A címben a Szerelem szó nagybetűvel való írása jelzi, hogy szimbolikus jelentést kap. A költemény szövege megerősíti, kifejti ezt a jelentést. Tartalmilag kérdést jelöl a cím, elmarad a kérdőjel, ez a hiány a gondolkodás helyzetét teremt meg, bizonytalanságot sugall. A vers végén a felkiáltójel erős sürgetést, felfokozott indulatot jelez.) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

b. A költemény képalkotásának sajátosságai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (A metaforikus-allegorikus képek a lírai ént kiválasztottnak, helyettesíthetetlennek mutatják. Hasonló a mítoszok hőséhez. Verskezdet: a lírai ént a halálba helyezi, a zárlatban a túlmentés az életmentés jelképe. A „tücsök-hegedű” az elhivatottság és a meg nem értettség művészelképe. A Szerelmet fogában tartó ember felidézi a kölykét mentő állatot, metaforikusan a védő, értékőrző magatartását. A láng-deres ág az ihlet, az élet jelképe, a szivárvány remény és szövetségjelkép az égi és a földi összekötője stb. Az igék – lehel, feszül, öleli, becéz, állít, rettent, viszi át – az emberfeletti, mítoszi küzdelemre utalnak.) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

c. A „víz-motívum” értelmezése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (A kezdő képben a víz az élet halálba hullásának a szimbóluma, a zárlat folyója az életmentés jelképe.) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

d. A Szerelem jelentésének kifejtése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (Az élet folytonosságának, a jövőnek, a humánus életlehetőségeknek, érzelmeknek, érzéseknek, hiteknek a szimbóluma. stb.) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

- a. Informații azonosítása a szövegben **5 pont**
b. A következtetés értelmezése **5 pont**
c. A kommunikációs funkció (ismeretközlés) felismerése (2 pont), indoklás (3 pont) **5 pont**
d. A tartalmi követelmények betartása **5 pont**
A véleménykifejtés követelményeihez való igazodás **5 pont**
Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

- a. a választott epikus mű műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. Margit-legenda: középkori legenda; az elbeszelt élettörténet eseményei nem az időrendet követik, hanem Margit példamutató cselekedeteit, Krisztust követő magatartásának bizonyítékait sorjazzák, a legendairó, a domonkos Marcellus atya, Margit életének azokat a mozzanatait beszélte el, mellyel azt bizonyította, hogy szent volt; leírás, szubjektív elbeszélői felkiáltások; *Zrínyi*: barokk eposz: Szigetvár 1566-os ostroma, célja: a törökök feletti győzelmet reális lehetőségként, elérhető közelségben mutassa; célratörő, szigorú kompozíció, alapkoncepció, paradox tétel, bizonyítási – keresztény szemlélet, szerkezetbeli, jellemzésbeli – eljárások, eposzi kellékek; *Jókai*: romantikus történelmi regény: valóság – fikció, Baradlay család történetén keresztül történelmi események, több cselekményszál, helyszínek a három Baradlay-fiú sorsát követik nyomon, metonimikus történetalakítás, drámai jelenetek, történelmi múlt jeleniesítése, kozmikus jelentősége, megidézett múlt; reformkor, szabadságharc, önkényuralom, kiegyezés kora; az elbeszélői szólam: visszatekintő nézőpont, történelmi emlékezet, mindentudó narrátor, személyesség, vallomásosság: egy közösséghez tartozónak tünteti fel magát, többes szám; *Kosztolányi: Pacsirta*: a realista regény egyik változata: lélektani és egzisztencialista regény; Vajkay család egy hetének története: 1–3. fejezet: az elutazás napja; 11–13. fejezet: a megérkezés napja; 4–8. fejezet: egy nap egy fejezet; 9–10. fejezet: csütörtök este és éjjel: kanzsúr, zongorázás, az igazság kimondása; summázatok és fejezetek közti ironikus viszony, levél; sárszegi világ kietlensége, reménytelensége, nyomorúsága; elbeszélő mindentudó, mindentudása megkérdőjeleződik, korlátozott tudású, elhallgatás), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszadásra **1 pont**.

- b. a mű stílusának jellemzői

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. *Margit-legenda*: középkori embereszmény, szent középpontba állítása, bizonyítására szolgáló példák, történetek, csodák, tanúvallomások; imitatio Christi; látomásosság, fényszimbolika; *Zrínyi*: barokk stílus jellemzői: monumentalitás, látomásosság, csodás elemek, megdicsőülés; vallásos, heroikus, hőseszmény: Krisztus bajnoka; paradoxonok, hitelesség, túldíszítettség, halmozás; *Jókai: romantikus, történelmi regény*: Baradlay család történetén keresztül történelmi események, több cselekményszál; véletlenek, kalandok; végletes ellentétek világok, szereplők, eszmék között; Baradlayné eszményítése; Jenő áldozatvállaló tette; *Kosztolányi: Pacsirta*: realista stílus: a regény mellékszereplői a kisváros társadalmi rétegeit és embertípusait reprezentálják; valójában minden sors kilátástalan, a kisváros nem nyújt a tehetségeknek teret a kibontakozásra; minden érték lefokozódik ebben a világban: társasági és közösségi élet → mulatozás; értékek szempontjából a regényvilág számára a reformkor látszik biztos viszonyítási pontnak, ennek fényében válik ironikusan olvashatóvá a regényvilág csökkent értékűsége; *lélektaniség*: az ember önmaga számára sem kiismerhető és nem uralható, mert magatartását, viselkedését tudatos énje mellett az érzelmek kétértelműség, tudattalan tartalmak határozzák meg, az álmok, az akaratlan cselekvések, az elszólások, az elbeszélés közvetettsége és az elhallgatás kitüntetett szerepe; *egzisztenciális regény*, amely az emberi lét alapkérdéseivel szembesít: van-e igazság? A lét ürességének, idegenségének tapasztalata, így a szereplők szenvedésének a magyarázata a létbevetettség lehet, és az, hogy nem élnek autentikus életet, nem vállalják önmagukat.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. az önfeláldozás/ mártírszerep vállalásának körülményei

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont (pl. *Margit-legenda*: A legenda Margitot a középkori aszkézis és misztika hőseként mutatja be, aki alázattal viselt minden önként magára rótt szenvedést; keresztmotívum; mártírszerep: születése előtt: kiválasztottság, Istennek ajánlott; áldozatvállalása a magyarság, apja és testvére bűneiért; *Zrínyi*: Z. M., a szigetvári hős, athleta Christi: tudatában van sorsának, vállalja mártírszerepét a magyarságért és a kereszténységért, imajelenet, csodás jel, meghajló feszület, megnyíló mennybolt; transzcendenssel való kapcsolata közvetlen, hite; *Jókai*: Baradlay-család: a magyarság jelképe; középpontjában Baradlayné, férje akarátának ellenkezőjét cselekszi; összetartó erő; közösségi érdek szolgálatába állítja fiait; két fia idealizált családalapítása, a kisebbik fiú önfeláldozó magatartása; *Kosztolányi*: *Vajkay*-szülők szenvedését a kereszténység emberképe alapján értelmezhetjük; kereszthordozás; mártírszerep terhei: régen társasági életet éltek, szórakozni jártak, baráti kapcsolatokat áptak, nem spóroltak ésszerűtlenül, P. születése után: bezárkóztak, tartottak a közbeszédtől, szégyelltek vénkisasszony lányukkal megjelenni, *Vajkay* álma; P. elutazása alatt: régi életüket élik újra: étterembe, színházba járnak, felújítják kapcsolataikat, társaságba járnak, vendéget fogadnak, megfélemlíhetnek problémájukról; a kanzsúr éjszakáján *Vajkay* alkoholos állapotban kimondja, amit lelke mélyén mindig is gondolt: hogy lányuk elviselhetetlenül csúnya, és ők nem szeretik, hanem gyűlölik, nincs menekülés; *Pacsirta*: csúnyaság, vénleányszerep mint szenvedésforrás, önmagához őszinte, megretten kilátástalan jövőjétől, megerősödik a világtól elzárkózó magatartásában, a szenvedésre mint az emberi élet részére ismer rá; saját szenvedését Mária és Krisztus szenvedéséhez mérten kisebbnek érezvén valamiféle transzcendens-vallásos feloldás lehetőségét éli meg önmaga, illetve veti fel az olvasó számára) érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. jellemábrázolás sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont (pl. *Margit-legenda*: kiválasztottság motívuma, ellentét: hite, belső értékei, nemessége – környezete gondolkodásmódja; eszményítés, túlzás, naturalisztikus leírás; *Zrínyi*: eszményítés, túlzás: ember – vitéz – mitikus hős; ellentét: magyar – török sereg között, vezérek között: Szulimán személyisége hanyatlak, *Zrínyi*é kiteljesedik, autonóm lény; eposzi hasonlat, állandó jelző; *Jókai*: ellentétezés, eszményítés; *Kosztolányi*: a szereplők egymás perspektívájából értelmeződnek, értik és félreértik egymást, minderről az elbeszélő közvetítésében értesülünk, a párbeszédekben elhangzó szavaknak, kijelentéseknek más az értelme, a súlya, a jelentősége a jelenet résztvevői számára, arról, ami nem hangzik el - a reakciókról, a gondolatokról, az érzésekről -, az elbeszélő belső nézőpontú közléseiből értesülünk, hallgatások, sírások) , érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont, összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.